

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
 - 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
 - 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
 - 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.
- NB3 Als het College voor Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.
Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
 - b. Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden WOLF-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.
- Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt. In dat geval houdt het College voor Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 76 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 De onder '2 Algemene regels' geformuleerde bepalingen met betrekking tot een vraag zijn mutatis mutandis ook van toepassing op een kolon.
- 2 Bij de beoordeling van een essayvraag geldt dat, indien het maximum aantal woorden is overschreden, hiervoor geen scorepunt(en) in mindering wordt/worden gebracht.
- 3 Bij de beoordeling van de vertaling moet de score 0 worden toegekend indien in een kolon een zeer ernstige fout is gemaakt; deze score kan niet worden gecompenseerd door de juiste weergave van de rest van het kolon.
- 4 Indien bij de vertaling een aantekening is genegeerd en indien dit heeft geleid tot een onjuiste weergave van het desbetreffende tekstelement, één scorepunt / meerdere scorepunten in mindering brengen, afhankelijk van de zwaarte van de fout en het maximum van het desbetreffende kolon.
- 5 Indien bij de vertaling van een kolon een Latijns woord niet is vertaald en dit woord niet van essentieel belang is voor de betekenis van dit kolon, één scorepunt in mindering brengen, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

4.1 Beoordelingsmodel voor de vragen

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tekst 1

1 maximumscore 2

- a. De mannen die een wedloop met Atalanta waren aangegaan (en daarna / na hun nederlaag waren gedood) / De eerdere huwelijkskandidaten van Atalanta 1
Of woorden van overeenkomstige strekking.
- b. inertes (regel 602) 1

2 maximumscore 2

- Hij is van voorname/goddelijke afkomst / Neptunus is zijn overgrootvader 1
- Hij is erg moedig/dapper 1
Of woorden van overeenkomstige strekking.

3 maximumscore 1

(Quid quod ab) aequorea (numeratur) origine quartus (regel 617)

4 maximumscore 1

facilem titulum (regel 602)

Opmerking

Wanneer alleen als antwoord is gegeven 'facilem (regel 602)' geen scorepunt toekennen.

5 maximumscore 1

hunc (regel 611)

6 maximumscore 1

Seu vincar (regel 607)

Opmerking

Niet fout rekenen wanneer als antwoord is gegeven 'Hippomene victo (regel 608)'.

7 maximumscore 1

nulla nolet (regel 621-622)

Opmerking

Niet fout rekenen wanneer als antwoord is gegeven 'tibi nubere nulla nolet (regel 621-622)'.

Vraag	Antwoord	Scores
8	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> In regel 610 twijfelt ze nog of ze liever overwonnen wil worden of zelf wil winnen In regel 630 (twijfelt ze niet meer en) wil ze overwonnen worden Of woorden van overeenkomstige strekking.	1 1
9	maximumscore 3	
	<ul style="list-style-type: none"> a. Narcissus weet niet dat hij verliefd is op zichzelf / dat hij naar zijn eigen gezicht kijkt b. Atalanta weet niet dat zij verliefd is Of woorden van overeenkomstige strekking.	1 1
	<ul style="list-style-type: none"> c. uritur 	1
10	maximumscore 1	
	Cytherea is hier geen vocativus, omdat Cytherea onderwerp is van adsit (regel 641) / van een persoonsvorm in de 3e persoon (adsit regel 641). Of woorden van overeenkomstige strekking.	
11	maximumscore 3	
	<ul style="list-style-type: none"> a. - ~ ~ - ~ ~ - ~ ~ - - - ~ ~ - - - ~ ~ - ~ ~ - - - ~ ~ - ~ ~ - - b. mea vormt een bepaling bij (de ablativusvorm) manu, omdat de a van mea lang is (en de a van poma kort) Of woorden van overeenkomstige strekking.	1 1 1
12	maximumscore 1	
	Hippomenes kan door het gooien van de appels / daarmee het tempo van Atalanta vertragen. Of woorden van overeenkomstige strekking.	

Tekst 1 en Tekst 2

13 maximumscore 1

(tot) caede procorum (regel 624)

Opmerking

Wanneer als antwoord is gegeven 'indignam(que) necem (regel 627)' geen scorepunt toekennen.

14 maximumscore 2

- a. Ze brengen de nacht door / bedrijven de liefde in een heiligdom (van Cybele)
- b. Atalanta en Hippomenes veranderen in leeuwen (die de wagen van Cybele moeten trekken)

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tekst 3

15 maximumscore 2

Drie van de volgende antwoorden:

- deae (regel 157)
- Cynthia (regel 159)
- mihi (regel 160)
- Phoebe (regel 163)

indien drie antwoorden juist zijn	2
indien twee antwoorden juist zijn	1
indien één of geen antwoord juist is	0

16 maximumscore 1

De boog wordt als een persoon aangesproken / als getuige aangeropen.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

17 maximumscore 1

Uit het vervolg van het verhaal blijkt dat Callisto zich niet aan haar belofte zal/zou houden.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

18 maximumscore 2

• a. Callisto is geen maagd meer, terwijl ze beloofd had maagd te blijven	1
• b. Callisto is tegen haar zin van haar maagdelijkheid beroofd	1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

19 maximumscore 2

- hamadryadas (regel 155)
- chori (regel 156)
- comitum (regel 160)

indien drie antwoorden juist zijn	2
indien twee antwoorden juist zijn	1
indien één of geen antwoord juist is	0

20 maximumscore 1

(Quid) facis? (Invito est pectore passa lovem) (regel 178)

21 maximumscore 1

Een omhelzing met een berin is niet aantrekkelijk voor Jupiter / Callisto is nu een onaantrekkelijke berin / is geen aantrekkelijke vrouw meer.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Vraag	Antwoord	Scores
22	<p>maximumscore 1 formam mutat(que puellae) (regel 177)</p> <p><i>Opmerking</i> Wanneer 'Laesa furit luno' aan het antwoord is toegevoegd geen scorepunt toekennen.</p>	
23	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • 175 • 183 	<p>1</p> <p>1</p>
24	<p>maximumscore 1 poeta doctus</p>	
25	<p>maximumscore 1 Het ontstaan van de sterrenbeelden Arctos/Grote Beer en Arctophylax/Boötes / van het sterrenbeeld Arctos / van het sterrenbeeld Arctophylax / Het feit dat het sterrenbeeld Arctos nooit achter de horizon verdwijnt / Het feit dat het sterrenbeeld Arctophylax achter Arctos aan loopt. Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	
26	<p>maximumscore 1 In Tekst 3 is het (niet Diana, maar) Juno die Callisto in een beer verandert.</p> <p><i>Opmerking</i> Niet fout rekenen wanneer als antwoord is gegeven 'Diana verandert haar niet in een beer, maar stuurt haar weg'.</p>	

4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling

	Kolon 27	
27	<p>maximumscore 2 Sicut eram, fugio sine vestibus Naakt als ik was, vluchtte/vlucht ik zonder kleren/kleding</p>	
	Kolon 28	
28	<p>maximumscore 2 — altera vestes ripa meas habuit — ; — de andere oever had mijn kleren/kleding — ;</p> <p>Niet fout rekenen: mijn kleren lagen op de andere oever altera een andere</p>	1

Vraag	Antwoord	Scores
	Kolon 29	
29	maximumscore 2 tanto magis instat et ardet des te meer achtervolgde/achtervolgt hij/Alpheus (mij) / drong/dringt hij aan en stond/staat (hij) in vuur en vlam / brandde/brandt (hij) (van verlangen)	
	instat hij bleef/blijft staan	0
	Kolon 30	
30	maximumscore 1 et, quia nuda fui, en, omdat ik naakt was,	
	quia vertaald als betrekkelijk voornaamwoord (ik, die)	0
	Kolon 31	
31	maximumscore 2 sum visa paratior illi. scheen ik hem bereidwilliger / nogal bereidwillig.	
	Niet fout rekenen: werd ik door hem als bereidwilliger gezien	
	Kolon 32	
32	maximumscore 1 Sic ego currebam, Zo rende ik / bleef ik rennen,	
	Kolon 33	
33	maximumscore 2 sic me ferus ille premebat, zo achtervolgde die woesteling me / bleef die woesteling me achtervolgen / zo achtervolgde hij me als een woesteling,	
	Niet fout rekenen: zo achtervolgde hij me woest	
	Kolon 34	
34	maximumscore 2 ut fugere accipitrem (kolon 35) columbae, (zo)als duiven plagen te vluchten / gewoonlijk vluchten voor een havik,	
	ut elke andere betekenis dan (zo)als of een synoniem daarvan	0
	fugio op de vlucht jagen	0
	fugere solent plachten te vluchten / gewoonlijk vluchtten	1
	accipitrem haviken	1
	columbae een duif	1

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 35		
35	maximumscore 2 penna trepidante terwijl hun vleugels/veren trillen/fladderen / met trillende/fladderende vleugels Niet fout rekenen: vertaald als enkelvoud	
Kolon 36		
36	maximumscore 2 ut solet accipiter trepidas urgere columbas. (zo)als een havik angstige duiven in het nauw pleegt te brengen / gewoonlijk in het nauw brengt.	
	ut elke andere betekenis dan (zo)als of een synoniem daarvan	0
	wanneer ook in kolon 34, hier niet meer aanrekenen	
	solet placht	1
	Wanneer ook in kolon 34 solent met een verleden tijd is vertaald, hier niet	
	meer aanrekenen.	
	accipiter haviken	1
	Wanneer ook in kolon 34 accipitrem met een meervoud is vertaald, hier	
	niet meer aanrekenen.	
	columbas een duif	1
	Wanneer ook in kolon 34 columbae met een enkelvoud is vertaald, hier	
	niet meer aanrekenen.	
	<i>De regels 607 en 608 zijn voorvertaald.</i>	
Kolon 37		
37	maximumscore 1 currere sustinui hield ik het rennen vol / hield ik het vol om te rennen	
Kolon 38		
38	maximumscore 2 nec me velocior ille; en was hij niet sneller dan ik;	
	Niet fout rekenen: en was hij niet te snel voor mij / en was hij me niet te	
	snel af	
	me niet vertaald als ablativus comparationis	
	(behalve de onder Niet fout rekenen genoemde voorbeeldvertalingen)	0

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 39		
39	maximumscore 2 sed tolerare diu cursus ego (kolon 40) non poteram; maar ik kon het rennen / de wedloop/snelheid niet lang / lange tijd uithouden/verdragen;	
	Niet fout rekenen: diu langer non niet vertaald	0
Kolon 40		
40	maximumscore 1 viribus impar niet opgewassen tegen Alpheus in/door/met (mijn) kracht(en)	
	Niet fout rekenen: viribus door zijn kracht(en) Niet fout rekenen: viribus verbonden met (kolon 39) tolerare cursus non poteram (ik kon het rennen met mijn kracht(en) niet volhouden) Niet fout rekenen: niet opgewassen tegen de krachten van Alpheus	
Kolon 41		
41	maximumscore 2 longi patiens erat ille laboris. (maar) hij was bestand tegen de lange/langdurige inspanning.	
Kolon 42		
42	maximumscore 1 Per tamen et campos (kolon 43, 44, 45) cucurri. Toch rende ik door/over velden.	
Kolon 43		
43	maximumscore 2 per opertos arbore montes, over/door bergen bedekt met bomen,	
Kolon 44		
44	maximumscore 1 saxa quoque et rupes ook over stenen en (over) rotsen	
Kolon 45		
45	maximumscore 1 et, qua via nulla en, waar geen (enkele) weg was	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Kolon 46

46 maximumscore 1

Sol erat a tergo;
De zon was achter mij;

Kolon 47

47 maximumscore 2

vidi praecedere longam ante pedes umbram,
ik zag voor mijn voeten een/zijn lange schaduw voor(op)gaan / dat een
lange schaduw voor mijn voeten (uit)ging,

De woorden nisi si timor illa videbat zijn voorvertaald.

Kolon 48

48 maximumscore 2

sed certe sonitusque pedum terrebat
maar zeker maakte het geluid van (zijn) voeten/voetstappen (mij) bang

Niet fout rekenen: **sonitus pedum** voetstappen

Niet fout rekenen: **terreo** opjagen/afschrikken

Kolon 49

49 maximumscore 2

et ingens crinales vittas adflabat anhelitus oris.
en blies een/het/zijn geweldig hijgen van/uit zijn mond tegen mijn/de
haarband(en).

vittas zijn haarband(en)

1

vitta leven

0

oris niet vertaald als vorm van **os, oris**

0

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van eerste vijf kandidaten per examinator in het programma WOLF.
Zend de gegevens uiterlijk op 30 mei naar Cito.

De normering in het tweede tijdvak wordt mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Als het tweede tijdvak op uw school wordt afgenomen, zend dan ook van uw tweede-tijdvak-kandidaten de deelscores in met behulp van het programma WOLF.

6 Bronvermeldingen

tekst 1	Ovidius, Metamorphoses 10, 600-651
tekst 2	S. Vestdijk, Atalanta's nederlaag uit: Grieksche Sonnetten deel III
tekst 3	Ovidius, Fasti 2, 155-192
tekst 4	Ovidius, Metamorphoses 5, 601-617
vraag 9	Ovidius, Metamorphoses 3, 430
vraag 26	Uit: de Volkskrant, 3 augustus 2012